Lietas arhīva Nr. CA-1583-19/14
ECLI:LV:RAT:2019:1108.C32285908.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2019. gada 8. novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese G.Ozoliņa,
tiesnese M.Ābele,
tiesnesis V.Vazdiķis,
ar sekretāri A.Alkšbirzi,
piedaloties prasītājas pilnvarotajai pārstāvei /pers. A/, atbildētāju pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei I.Apšeniecei,
atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu AAS "BTA Baltic Insurance Company" prasībā pret /pers. D/ un /pers. E/ par parāda piedziņu, ķīlas tiesības atzīšanu uz naudas līdzekļiem un piedziņas vēršanu uz tiem sakarā ar AAS "BTA Baltic Insurance Company" apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019. gada 25. februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2008. gada 14. novembrī AAS „Baltikums" (pēc nosaukuma maiņas AAS "InterRisk Vienna Insurance Group", kura ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2018.gada 11.aprīļa lēmumu aizstāta ar tās tiesību pārņēmēju AAS "BTA Baltic Insurance Company" (*lietas 1. sējuma 206., 208. – 209. lapa*)) (turpmāk – prasītāja) cēla tiesā prasību pret /pers. H/, kurš ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2017. gada 2. novembra lēmumu aizstāts ar tā tiesību pārņēmēju /pers. E/ (*lietas 1. sējuma 191. – 192. lapa*), un /pers. D/ (turpmāk – atbildētāji) par parāda piedziņu, ķīlas tiesības atzīšanu uz naudas līdzekļiem un piedziņas vēršanu, kura grozīta 2018.gada 28.martā (*lietas 1. sējuma 205. lapa*), lūdzot atzīt prasītājas ķīlas tiesības 22 339,08 EUR apmērā uz naudas līdzekļiem, kas iegūti no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra Nr./numurs A/(turpmāk – strīdus nekustamais īpašums); vērst piedziņu uz šiem izsolē iegūtajiem naudas līdzekļiem 22 339,08 EUR apmērā par labu prasītājai, ar ķīlu nodrošinātā prasījuma, kas izriet no prasītājas un /pers. D/ 2004.gada 6.decembrī noslēgtā sadarbības līguma Nr.2004/415 un 2004.gada 9.decembrī noslēgtā hipotēkas līguma Nr.2004/418A, daļējai apmierināšanai.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1278.pantu, 1279.pantu, 1281.pantu, 1285.pantu, 1286.pantu, 1290.pantu, 1294.pantu, 1304.pantu, 1319.pantu, 1367.pantu, 1371.pantu, 1373.pantu, 1587.pantu, 1588.pantu, 1590.pantu, 1691.-1695.pantu, 1698.pantu, 1699.pantu, 1703.pantu.

Prasības pieteikumā un tā grozījumos norādīti šādi apstākļi.

[1.1] 2004.gada 6.decembrī noslēgts sadarbības līgums un hipotēkas līgums, saskaņā ar kuru par labu prasītājai ticis ieķīlāts /pers. D/ piederošais nekustamais īpašums SIA „Latvian trading oil company" saistību izpildes nodrošināšanai 30 000 LVL jeb 42 686,15 EUR apmērā.

[1.2] 2005.gada 20.jūnijā noslēgts sadarbības līgums un hipotēkas līgums, saskaņā ar kuru par labu prasītājai ticis ieķīlāts /pers. H/ piederošais nekustamais īpašums SIA „Latvian trading oil company" saistību izpildes nodrošināšanai 110 000 LVL jeb 156 515,90 EUR apmērā.

[1.3] Prasītājs apdrošinājis SIA „Latvian trading oil company" civiltiesisko atbildību par saistību izpildi pret Valsts ieņēmumu dienestu.

[1.4] SIA „Latvian trading oil company" neizpildīja savas saistības pret valsti, sakarā ar ko prasītāja samaksāja Valsts ieņēmumu dienestam saskaņā ar apdrošināšanas polisi apdrošināšanas atlīdzību 86 203,93 LVL jeb 122 657,13 EUR apmērā.

[1.5] 2008. gada 8. aprīlī pasludināts SIA „Latvian trading oil company" maksātnespējas process, kuras parāds prasītājai saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem un apdrošināšanas polisi ir 98 185,72 LVL jeb 139 705,69 EUR, tai skaitā pamatparāds 86 203,92 LVL jeb 122 657,13 EUR un līgumsods 11 981,80 LVL jeb 17 048,56 EUR.

[1.6] Prasītāja uzskata, ka atbildētājiem kā galviniekiem ir jāatbild par SIA „Latvian trading oil company" saistību izpildi.

[1.7] Prasītājas hipotēka (ķīlas tiesība) uz strīdus nekustamo īpašumu ir izbeigusies ar tā pārdošanu izsolē, bet prasītājai ir palikusi ķīlas tiesība uz nekustamā īpašuma pārdošanā saņemto naudas summu, no kuras prasītāja vēlas dabūt sava ar ķīlu nodrošinātā prasījuma samaksu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2009. gada 31. augusta lēmumu (*lietas 1. sējuma 89. – 90. lapa*) apturēta tiesvedība lietā līdz likumīgā spēkā stāsies tiesas nolēmums civillietā Nr.C30370808 /pers. H/ un /pers. D/ prasībā pret AAS "Baltikums" ar trešo personu maksātnespējīgo SIA "Latvian Trading Oil Company" par hipotēkas līgumu atcelšanu un aizlieguma atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā.

Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas tiesneša 2014. gada 6. novembra lēmumu (*lietas 1. sējuma 95. lapa*) atjaunota tiesvedība lietā.

[3] 2008. gada 19. decembrī un 2018.gada 8.jūnijā tiesā saņemti atbildētāju rakstveida paskaidrojumi (*lietas 1. sējuma 64. – 67. lapa, 2. sējuma 2. – 6. lapa*) kuros norādīts, ka atbildētāji prasību neatzīst.

[3.1] Uzskata, ka prasītāja pieprasa segt tādas SIA „Latvian Trading Oil Company" saistības pret prasītāju, kas nav aptvertas ar sadarbības līgumiem un hipotēkas līgumiem.

[3.2] Norāda, ka atbildētāji nav uzskatāmi par galviniekiem.

[3.3] Prasītāja lietai nav pievienojusi dokumentus, kas ļautu pārliecināties, vai, kur un kādā apmērā šobrīd atrodas norādītie naudas līdzekļi, uz kuriem prasītāja lūdz atzīt ķīlas tiesības.

[3.4] Uzskata, ka strīds ir ticis atrisināts ārpus tiesas kārtībā, jo prasītājas konkludentās darbības liecina par to, ka prasītāja 2011.gada nogalē bija saņēmusi izpildījumu vai kādu citu savu prasījuma tiesību apmierinājumu. Savukārt ķīlas tiesība kā prasījuma blakus tiesība nevar pastāvēt bez prasījuma.

[4] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019. gada 25. februāra spriedumu (*lietas 2. sējuma 18. - 30. lapa*) prasība noraidīta.

[4.1] Tiesa izvērtēja 2004.gada 6.decembrī starp AAS "Baltikums" kā apdrošinātāju, SIA "Lāsteka L" kā apdrošinājuma ņēmēju un /pers. D/ kā ieķīlātāju noslēgto sadarbības līgumu Nr.2004/415, 2004.gada 9.decembrī starp AAS "Baltikums" kā ķīlas ņēmēju un /pers. D/ kā ieķīlātāju noslēgto

hipotēkas līgumu Nr.2004/418A, 2005.gada 20.jūnijā starp AAS "Baltikums" kā apdrošinātāju, SIA "Latvian Trading Oil Company" kā apdrošinājuma ņēmēju un /pers. H/ kā ieķīlātāju noslēgto sadarbības līgumu Nr.2005/199, 2005.gada 20.jūnijā starp AAS "Baltikums" kā ķīlas ņēmēju un /pers. H/ kā ieķīlātāju noslēgto hipotēkas līgumu Nr.2005/200, AAS "Baltikums" saistību izpildes apdrošināšanas polisi akcīzes nodokļa vispārējam nodrošinājumam Nr.070014.

[4.2] Tiesa konstatēja, ka 2008.gada 2.jūnijā AAS "Baltikums" saņēma Valsts ieņēmumu dienesta vēstuli, kurā norādīts, ka SIA "Latvian Trading Oil Company" uz 2008.gada 27.maiju ir izveidojies iekšzemes akcīzes nodokļa pamatparāds dīzeļdegvielai, tās aizstājējproduktiem un komponentiem 86 203,92 LVL jeb 122 657,13 EUR par 2008.gada februāra mēneša taksācijas periodu un 2008.gada 17.jūnijā izmaksāja šo summu valstij.

[4.3] Tiesa atsaucās uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2009.gada 20.oktobra spriedumā civillietā Nr.C30370808 nodibināto, ka, parakstot sadarbības līgumus un hipotēkas līgumus atbildētāji piekrita šādiem līgumu nosacījumiem, tajā skaitā, ka apdrošinājuma ņēmējs un apdrošinātājs palielina apdrošinājuma summu.

[4.4] Pamatojoties uz Civillikuma 1278., 1294., 1402. pantu, 1427.panta pirmo teikumu, 1504., 1505., 1508., 1509., 1691., 1692., 1695.pantu, tiesa konstatēja, ka lietas materiāli nesatur ziņas par faktu, ka /pers. D/ un /pers. H/ būtu noslēguši atsevišķu rakstveida galvojuma līgumu, pastiprinot apdrošinājuma ņēmēja saistības pret AAS "Baltikums".

[4.5] Tiesa nav guvusi pārliecību, ka /pers. D/ būtu uzņēmusies galvojuma saistību. Savukārt 2004.gada 9.decembra Hipotēkas līguma Nr.2004/418A 3.1.punkta minētā ieķīlātāja atbildība iztulkojama kā atbildība ar 2004.gada 9.decembra Hipotēkas līguma Nr.2004/418A norādīto nekustamo īpašumu, kas tika ieķīlāts prasījumu nodrošināšanai, nevis kā /pers. D/ personiskā atbildība par citas personas parādu.

[4.6] Tiesa nav guvusi pārliecību, ka /pers. H/ būtu uzņēmies galvojuma saistību. Savukārt 2005.gada 20.jūnija Hipotēkas līguma Nr.2005/200 3.1.punkta minētā ieķīlātāja atbildība iztulkojama kā atbildība ar 2005.gada 20.jūnija Hipotēkas līguma Nr.2005/200 norādīto nekustamo īpašumu, kas tika ieķīlāts prasījumu nodrošināšanai, nevis kā /pers. H/ personiskā atbildība par citas personas parādu.

[4.7] Tā kā nav konstatēts, ka /pers. D/ un /pers. H/ būtu uzņēmušies galvojuma saistību pret prasītāju, tiesa atzina, ka prasītāja prasība daļā par naudas piedziņu ir nepamatota.

[4.8] Tiesa atzina, ka, neskatoties uz atbildētāju savlaicīgi izteiktajiem iebildumiem par pierādījumu neesamību, prasītāja nav iesniegusi tiesai pierādījumus, kas apliecinātu faktu par naudas līdzekļu esību, apmēru un iegūšanas faktu no strīdus nekustamā īpašuma pārdošanas izsolē, kā arī saistību ar prasītājas ķīlas tiesību šajā lietā.

[4.9] Tiesa atzina, ka tādējādi arī prasība daļā par ķīlas tiesības atzīšanu uz naudas līdzekļiem un piedziņas vēršanu uz tiem ir nepamatota, līdz ar to prasība nav pamatota pilnībā.

[4.10] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunktu, trešo daļu un ceturto daļu, tiesa atzina, ka no prasītājas par labu atbildētājai /pers. D/ piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai 1425,00 EUR apmērā.

[4.11] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta "c" apakšpunktu, trešo daļu un ceturto daļu, tiesa atzina, ka no prasītājas par labu atbildētājai /pers. E/ piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai 2425,49 EUR apmērā.

[5] Par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2019. gada 25. februāra spriedumu prasītāja 2019. gada 15. martā iesniedza apelācijas sūdzību (*lietas 2. sējuma 32. – 34. lapa*), pārsūdzot spriedumu daļā par ķīlas tiesības atzīšanu uz naudas līdzekļiem un piedziņas vēršanu uz tiem un par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu.

[5.1] Norāda, ka 2018.gada 18.septembrī prasītāja saņēma paziņojumu no tiesu izpildītāja, par to, ka tiesu izpildītāja depozītā atrodas naudas līdzekļi 18 918,77 EUR, par ko prasītāja informēja tiesu tiesas sēdes laikā, taču paziņojums netika pievienots lietai.

[5.2] Uzskata, ka /pers. D/ bija zināma visa informācija par naudas līdzekļu apmēru un iegūšanas faktu no strīdus nekustamā īpašuma pārdošanas izsolē.

[5.3] Norāda, ka likumā nav noteikts termiņš, kādā hipotēkas kreditoram ir tiesības vērsties pie zvērināta tiesu izpildītāja ar izpildu dokumentu.

[5.4] Uzskata, ka tiesa, nemotivējot savu viedokli, ir devusi priekšroku atbildētājas iebildumiem, norādot, ka pierādījumi par naudas līdzekļiem netika savlaicīgi iesniegti.

[5.5] Uzskata, ka spriedumā nepamatoti piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai.

[6] 2019. gada 17. aprīlī saņemti atbildētāju paskaidrojumi (*lietas 2. sējuma 47. – 52. lapa*), kuros norādīts, ka prasību pārsūdzētajā daļā uzskata par nepamatotu un lūdz noraidīt.

[6.1] Uzskata, ka prasītājai nepastāv tādas prasījuma tiesības pret atbildētājiem, kuru apmierināšanai varētu kalpot ķīlas tiesības priekšmets – strīdus nekustamais īpašums.

[6.2] Polise aptvēra tādas saistības, kas neizriet no noslēgtajiem sadarbības līgumiem, turklāt kopējā apdrošināšanas summa 10 reizes pārsniedza sadarbības līgumos paredzēto, kam atbildētāji nekad nav piekrituši.

[6.3] Uzskata, ka pušu starpā sākotnēji pastāvējušais strīds ticis atrisināts ārpus tiesas kārtībā, jo prasītājas rīcība liecina par to, ka prasītāja ir saņēmusi izpildījumu vai kādu citu savu prasījuma tiesību apmierinājumu.

[6.4] Prasītāja ir veikusi darbības, kas apstiprina tās gribu izbeigt savstarpējās attiecības ar atbildētājiem un atteikties no ķīlas tiesībām ar visām no tā izrietošajām sekām. Prasītāja labprātīgi dzēsa vērtīgāko hipotēku brīdī, kad otra hipotēka vairs nepastāvēja.

[6.5] Uzskata, ka katrs atbildētājs var saņemt atlīdzinājumu par izdevumiem advokāta palīdzības samaksai likumā noteiktajā apmērā.

[7] Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotā pārstāve /pers. A/ lūdza apmierināt prasību apelācijas sūdzībā pārsūdzētajā daļā un pievienot pierādījumus par naudas līdzekļu atrašanos tiesu izpildītāja depozīta kontā.

Atbildētāju pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte I.Apšeniece prasību pārsūdzētajā daļā neatzina. Papildus paskaidroja, ka nauda tiesu izpildītāja depozīta kontā iemaksāta jau 2010. gada 2. jūlijā ar Rīgas apgabaltiesas lēmumu par izsoles akta apstiprināšanu, taču prasītāja bez attaisnojoša iemesla laikus nav iesniegusi šos pierādījumus.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietā iesniegtos pierādījumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības argumentus un noklausījusies lietas dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība pārsūdzētajā daļā ir apmierināma daļēji.

[9] Civilprocesa likuma 426. panta pirmā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

Prasītāja pārsūdzēja pirmās instances tiesas spriedumu daļā par ķīlas tiesības atzīšanu uz naudas līdzekļiem, kas iegūti no strīdus nekustamā īpašuma, 22 339,08 EUR apmērā un piedziņas vēršanu uz šiem naudas līdzekļiem un par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu. Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija, ņemot vērā Civilprocesa likuma 426. panta pirmajā daļā noteikto, atzīst, ka lieta izskatāma pēc būtības šajā daļā.

[10] Civillietu tiesas kolēģija konstatē šādus faktiskos apstākļus, kas ir strīda pamatā.

[10.1] 2004.gada 6.decembrī starp AAS "Baltikums" kā apdrošinātāju, SIA "Lāsteka L" (pēc nosaukuma maiņas SIA "Latvian Trading Oil Company" (*lietas 1. sējuma 36. – 40. lapa*)) kā apdrošinājuma ņēmēju un /pers. D/ kā ieķīlātāju tika noslēgts sadarbības līgums Nr.2004/415 (turpmāk – sadarbības līgums Nr.2004/415) (*lietas 1. sējuma 9. – 11. lapa*).

Sadarbības līguma Nr.2004/415 1.1.punktā pielīgts, ka apdrošinātājs sniedz apdrošinājuma ņēmējam apdrošināšanas pakalpojumus uz abpusēji izdevīgiem noteikumiem, par kuriem puses vienojas, noslēdzot konkrētu apdrošināšanas līgumu. Saskaņā ar sadarbības līguma Nr.2004/415 1.5.punktu apdrošinājuma ņēmēja saistības tiek nodrošinātas par labu apdrošinātājam ar /pers. D/ piederošo strīdus nekustamo īpašumu – dzīvokli /adrese B/.

[10.2] 2004.gada 9.decembrī starp AAS "Baltikums" kā ķīlas ņēmēju un /pers. D/ kā ieķīlātāju tika noslēgts hipotēkas līgums Nr.2004/418A (turpmāk – hipotēkas līgums Nr.2004/418A) (*lietas 1. sējuma 15. – 17. lapa*).

Saskaņā ar hipotēkas līguma Nr.2004/418A 1.1. un 1.2.punktu /pers. D/ ieķīlā viņai piederošo strīdus nekustamo īpašumu – dzīvokli /adrese B/, – un AAS "Baltikums" to pieņem savu prasījumu nodrošināšanai, kuri var rasties no starp AAS "Baltikums" un SIA "Lāsteka L" 2004.gada 6.decembrī noslēgtā sadarbības līguma Nr.2004/415 neizpildes vai nepienācīgas izpildes. Saskaņā ar hipotēkas līguma Nr.2004/418A 1.3.punktu ar nekustamo īpašumu nodrošināto prasījumu maksimālā summa ir 30 000,00 LVL jeb 42 686,15 EUR, kas ietver galveno prasījumu un ar to saistītos blakus prasījumus. Pamatojoties uz šo hipotēkas līgumu un sadarbības līgumu, 2005. gada 27. decembrī Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs B/(*lietas 1. sējuma 46. – 48. lapa*) uz šo nekustamo īpašumu nostiprināta hipotēka par labu AAS "Baltikums" 30 000,00 LVL jeb 42 686,15 EUR apmērā.

[10.3] 2005.gada 20.jūnijā starp AAS "Baltikums" kā apdrošinātāju, SIA "Latvian Trading Oil Company" kā apdrošinājuma ņēmēju un /pers. H/ kā ieķīlātāju tika noslēgts sadarbības līgums Nr.2005/199 (turpmāk – sadarbības līgums Nr.2005/199) (*lietas 1. sējuma 12. – 14. lapa*).

Sadarbības līguma Nr.2005/199 1.1.punktā pielīgts, ka apdrošinātājs sniedz apdrošinājuma ņēmējam apdrošināšanas pakalpojumus uz abpusēji izdevīgiem noteikumiem, par kuriem puses vienojas, noslēdzot konkrētu apdrošināšanas līgumu. Saskaņā ar sadarbības līguma Nr.2005/199 1.5.punktu apdrošinājuma ņēmēja saistības tiek nodrošinātas par labu apdrošinātājam ar /pers. H/ piederošo nekustamo īpašumu – dzīvokli /adrese C/.

[10.4] 2005.gada 20.jūnijā starp AAS "Baltikums" kā ķīlas ņēmēju un /pers. H/ kā ieķīlātāju tika noslēgts hipotēkas līgums Nr.2005/200 (turpmāk – hipotēkas līgums Nr.2005/200) (*lietas 1. sējuma 18. – 20. lapa*).

Saskaņā ar hipotēkas līguma Nr.2005/200 1.1. un 1.2.punktu /pers. H/ ieķīlā viņam piederošo nekustamo īpašumu – dzīvokli /adrese C/, – un AAS "Baltikums" to pieņem savu prasījumu nodrošināšanai, kuri var rasties no starp AAS "Baltikums" un SIA "Latvian Trading Oil Company" 2005.gada 20.jūnijā noslēgtā sadarbības līguma Nr.2005/199 neizpildes vai nepienācīgas izpildes. Saskaņā ar hipotēkas līguma Nr.2005/200 1.3.punktu ar nekustamo īpašumu nodrošināto prasījumu maksimālā summa ir 110 000,00 LVL jeb 156 515,90 EUR, kas ietver galveno prasījumu un ar to saistītos blakus prasījumus. Pamatojoties uz hipotēkas līgumu Nr.2005/200 un sadarbības līgumu Nr.2005/199, 2005. gada 16. decembrī Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr./numurs C/(*lietas 1. sējuma 49. – 52. lapa*) uz šo nekustamo īpašumu nostiprināta hipotēka par labu AAS "Baltikums" 110 000,00 LVL jeb 156 515,90 EUR apmērā.

[10.5] 2007. gada 10. maijā AAS "Baltikums" kā apdrošinātājs izsniedza SIA "Latvian Trading Oil Company" kā apdrošinājuma ņēmējam saistību izpildes apdrošināšanas polisi akcīzes nodokļa vispārējam nodrošinājumam sērija JL04GA Nr.070014 (turpmāk – polise) (*lietas 1. sējuma 21. lapa*), saskaņā ar kuras 3. punktu apdrošinātājs apņemas saistību atbildēt par apdrošinājuma ņēmēja akcīzes nodokļa parādu atbilstoši ar Valsts ieņēmumu dienestu 2006.gada 30.martā noslēgtajam līgumam, ja apdrošinājuma ņēmējs neizpildīs saistības attiecībā uz akcīzes nodokļa segšanu. Saskaņā ar polises 4.punktu apdrošinājuma summa ir 300 000,00 LVL jeb 426 861,54 EUR un saskaņā ar polises 6.punktu apdrošināšanas polise derīga no 19.06.2007. līdz 18.06.2008. Apdrošinājuma ņēmējs polisē apliecinājis, ka ar AAS "Baltikums" 2006. gada 20. decembra apdrošināšanas noteikumiem Nr.04-03/06 ir iepazinies un piekrīt tiem.

Polises neatņemama sastāvdaļa ir pielikums saistību izpildes apdrošināšanas polisei akcīzes nodokļa vispārējam nodrošinājumam sērija JL04GA Nr.070014 "Īpašie noteikumi" (*lietas 1. sējuma 22. –23. lapa*) un tā 3. punktā noteikts, ka saskaņā ar AAS "Baltikums" 2006. gada 20. decembra LR Valsts ieņēmumu dienesta paredzēto maksājumu apdrošināšanas noteikumiem Nr.04–03/06 ir apdrošinātas apdrošinājuma ņēmēja finansu saistības pret Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienestu attiecībā uz akcīzes nodokļa parāda segšanu. Saskaņā ar polises īpašo noteikumu 5.1. punktu apdrošinājuma summa noteikta 300 000,00 LVL jeb 426 861,54 EUR apmērā.

Polises īpašo noteikumu 7.1. punktā noteikts, ka gadījumā, ja apdrošinātājs ir izmaksājis Valsts ieņēmumu dienestam atlīdzību, apdrošinājuma ņēmējam ne vēlāk kā piecu bankas dienu laikā no apdrošināšanas atlīdzības izmaksas dienas jāsamaksā apdrošinātājam summa izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības apmērā. Kavējot šo maksājumu, apdrošinājuma ņēmējam jāmaksā sods 0,1% apmērā no nesamaksātās summas par katru nokavēto dienu.

Polises īpašo noteikumu 7.3. punktā noteikts, ka saistību izpilde, kas izriet no šī apdrošināšanas līguma, tiek nodrošināta ar 2004. gada 9. decembrī starp /pers. D/ un AAS "Baltikums" noslēgto Hipotēkas līgumu Nr.2004/418A un ar 2005. gada 20. jūnijā starp /pers. H/ un AAS "Baltikums" noslēgto hipotēkas līgumu Nr.2005/200.

[10.6] 2008.gada 2.jūnijā AAS "Baltikums" saņēma Valsts ieņēmumu dienesta vēstuli (*lietas 1. sējuma 53. – 54. lapa*), kurā, pamatojoties uz AAS "Baltikums" 2007. gada 10. maija saistību izpildes apdrošināšanas polisi akcīzes nodokļa vispārējam nodrošinājumam sērija JL04GA Nr.070014, Valsts ieņēmumu dienests lūdza nomaksāt SIA "Latvian Trading Oil Company" uz 2008.gada 27.maiju izveidojušos iekšzemes akcīzes nodokļa pamatparādu dīzeļdegvielai (gāzeļļai), tās aizstājējproduktiem un komponentiem 86 203,92 LVL jeb 122 657,13 EUR apmērā par 2008.gada februāra mēneša taksācijas periodu.

2008.gada 17.jūnijā AAS "Baltikums" izmaksāja Valsts ieņēmumu dienestam 86 203,92 LVL jeb 122 657,13 EUR (*lietas 1. sējuma 55. lapa*).

[10.7] 2008. gada 16. jūnijā AAS "Baltikums" nosūtīja vēstuli SIA "Latvian Trading Oil Company" par saistību izpildi, 2008. gada 2. jūlijā nosūtīja vēstuli /pers. D/ par 30 000 LVL jeb 42 686,15 EUR samaksu un hipotēkas realizēšanu un 2008. gada 15. septembrī nosūtīja vēstuli /pers. H/ par 86 203,92 LVL jeb 122 657,13 EUR samaksu un hipotēkas realizēšanu (*lietas 1. sējuma 24. – 25., 26. – 27., 30. – 31. lapa*).

2008.gada 22.aprīlī SIA "Latvian Trading Oil Company" pasludināts maksātnespējas process (*lietas 1. sējuma 36. – 40. lapa*).

2008. gada 7. oktobrī AAS "Baltikums" nosūtīja vēstuli /pers. H/ par 86 203,92 LVL jeb 122 657,13 EUR samaksu un /pers. D/ par 30 000 LVL jeb 42 686,15 EUR samaksu (*lietas 1. sējuma 32. – 33., 34. – 35. lapa*).

[10.8] 2008. gada 14. novembrī prasītāja cēla šo prasību tiesā, bet ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2009. gada 31. augusta lēmumu (*lietas 1. sējuma 89. – 90. lapa*) apturēta tiesvedība lietā līdz likumīgā spēkā stāsies tiesas nolēmums civillietā Nr.C30370808 /pers. H/ un /pers. D/ prasībā pret AAS "Baltikums" ar trešo personu maksātnespējīgo SIA "Latvian Trading Oil Company" par hipotēkas līgumu atcelšanu un aizlieguma atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2009.gada 20.oktobra spriedumu civillietā Nr.C30370808 (*lietas 1. sējuma 102. – 119. lapa*) noraidīta /pers. H/ un /pers. D/ prasība pret AAS "Baltikums" ar trešo personu maksātnespējīgo SIA "Latvian Trading Oil Company" par hipotēkas līgumu atcelšanu un aizlieguma atzīmju dzēšanu zemesgrāmatā. Spriedums stājies likumīgā spēkā 2011. gada 23. decembrī.

Spriedumā nodibināts, ka prasītāju atbildība ir ierobežota ar hipotēku apmēru, tomēr prasītāji atbild par trešās personas saistībām par visiem starp

atbildētāju un trešo personu noslēgtajiem līgumiem, sākot no datuma, kad prasītāji, atbildētājs un trešā persona noslēdza sadarbības un hipotēkas līgumus, tajā skaitā arī par apdrošināšanas līguma (polise Nr.070014) nosacījumu neizpildi. Prasītāji atbild par visiem apdrošināšanas līgumiem, nevis tikai par tiem, kas minēti sadarbības līgumu 1.2. punktā.

[10.9] 2010. gada 28. jūlijā dzēsta par labu AAS "Baltikums" nostiprinātā hipotēka uz nekustamo īpašumu /adrese B/ (*lietas 1. sējuma 168. – 170. lapa*). Pamats: Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2010.gada 2.jūlija lēmums lietā Nr.C04305410 (*lietas 1. sējuma 171. – 172. lapa*). Par nekustamā īpašuma īpašnieci izsoles rezultātā kļuva /pers. L/.

2011. gada 1. decembrī dzēsta par labu AAS "Baltikums" nostiprinātā hipotēka uz nekustamo īpašumu /adrese C/ (*lietas 1. sējuma 144. – 149. lapa*), pamatojoties uz prasītājas 2011.gada 21.novembra nostiprinājuma lūgumu Nr.12757 (*lietas 1. sējuma 174. – 175. lapa*).

[11] Ņemot vērā apelācijas sūdzības robežas, apelācijas instances tiesā izskatāms strīds par to, vai prasītājai ir ķīlas tiesības 22 339,08 EUR apmērā uz naudas līdzekļiem, kas iegūti no strīdus nekustamā īpašuma /adrese A/, pārdošanas izsolē. Prasītāja lūdz vērst piedziņu uz šiem naudas līdzekļiem par labu prasītājai ar ķīlu nodrošinātā prasījuma, kas izriet no sadarbības līguma Nr.2004/415 un hipotēkas līguma Nr.2004/418A, daļējai apmierināšanai kā atlīdzību par AAS "Baltikums" veikto maksājumu Valsts ieņēmumu dienestam saskaņā ar apdrošināšanas polisi.

[11.1] Pirmās instances tiesa atzina, ka prasība daļā par ķīlas tiesības atzīšanu uz naudas līdzekļiem un piedziņas vēršanu uz tiem ir nepamatota, jo prasītāja Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā nav iesniegusi tiesai pierādījumus par naudas līdzekļu esību, to apmēru un iegūšanas faktu, kā arī to saistību ar prasītājas ķīlas tiesību šajā lietā. Pirmās instances tiesas sēdē prasītājas pārstāve pieteica lūgumu par pierādījuma – tiesu izpildītāja paziņojuma par depozītā uzglabāto naudu – pievienošanu lietas materiāliem, taču vēlāk tiesas sēdē atteicās no sava lūguma.

[11.2] Apelācijas instances tiesas sēdē lietas materiāliem pievienoti prasītājas pārstāves iesniegtie pierādījumi par to, ka prasītāja 2018. gada 28. martā nosūtīja Rīgas apgabaltiesas zvērinātam tiesu izpildītājam Andrejam Glumovam 2018. gada 26. marta vēstuli (*lietas 2. sējuma 36. – 39. lapa*), kurā lūdza sniegt informāciju par naudas līdzekļu apmēru, kas glabājas tiesu izpildītāja depozīta kontā pēc strīdus nekustamā īpašuma /adrese B/, izsoles un pienākas prasītājam pēc izpilddokumenta iesniegšanas. 2018. gada 18. septembrī Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr.52 zvērināts tiesu izpildītājs Andrejs Glumovs informēja prasītāju, ka tiesu izpildītāja depozītā atrodas naudas līdzekļi 18 918,77 EUR apmērā lietā Nr.887 C3.1/2009 (*lietas 2. sējuma 41. – 42. lapa*).

[11.3] Kaut arī Civillikuma 1278. pants un Civillikuma 1314. panta pirmā daļa paredz kreditora tiesības saņemt prasījuma izpildījumu no ķīlas tiesību priekšmeta un tiesu izpildītāja depozītā atrodas naudas līdzekļi 18 918,77 EUR apmērā, kuri iegūti no atbildētājai /pers. D/ piederošā un par labu prasītājai ieķīlātā strīdus nekustamā īpašuma pārdošanas izsolē, tomēr, ņemot vērā atbildētāju celtos iebildumus, vispirms ir noskaidrojams, vai prasītājai joprojām pastāv tādas prasījuma tiesības pret /pers. D/, kuru nodrošināšanai ir ieķīlāts strīdus nekustamais īpašums, jo saskaņā ar Civillikuma 1280. pantu katrā ķīlas tiesībā ir nepieciešams prasījums, par ko ķīla atbild.

[11.4] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par nepamatotiem atbildētāju iebildumus par to, ka pušu strīds ir atrisināts ārpus tiesas kārtībā un prasītājas prasījums vairs nepastāv.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā par to, ka prasītājas prasījums, kas izriet no sadarbības līguma Nr.2004/415 un hipotēkas līguma Nr.2004/418A, ir apmierināts, neliecina apstāklis, ka, pamatojoties uz prasītājas 2011.gada 21.novembra nostiprinājuma lūgumu Nr.12757 (*lietas 1. sējuma 174. – 175. lapa*), 2011. gada 1. decembrī dzēsta hipotēka, kas nostiprināta par labu AAS "Baltikums" uz /pers. H/ piederošo nekustamo īpašumu /adrese C/ (*lietas 1. sējuma 144. – 149. lapa*), pamatojoties uz hipotēkas līgumu Nr.2005/200 un sadarbības līgumu Nr.2005/199, 110 000,00 LVL jeb 156 515,90 EUR apmērā.

[11.5] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu un Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2009.gada 20.oktobra spriedumā civillietā Nr.C30370808 (*lietas 1. sējuma 102. – 119. lapa*) nodibināto, Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka ar šo ķīlu bija nodrošināts prasītājas prasījums, kas prasītājai radies pret atbildētājiem sakarā ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksu Valsts ieņēmumu dienestam 86 203,92 LVL jeb 122 657,13 EUR apmērā.

[11.6] Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka dzēstās hipotēkas apmērs – 110 000,00 LVL jeb 156 515,90 EUR – pārsniedz gan atlīdzināmās apdrošināšanas atlīdzības apmēru – 86 203,92 LVL jeb 122 657,13 EUR –, gan prasības summu uz lietas izskatīšanas brīdi – 22 339,08 EUR –, un Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka, realizējot šo hipotēku, teorētiski pilnībā varētu dzēst sakarā ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksu radušās atbildētāju saistības.

Tomēr šis apstāklis, kā arī fakts, ka prasītājas pārstāve nespēja paskaidrot hipotēkas dzēšanas motīvus, nevar būt par pamatu secinājumam, ka hipotēkas dzēšana liecina par to, ka prasītāja ir saņēmusi saistību izpildījumu citā veidā, jo tas ir tikai atbildētāju pieņēmums, un atbildētāji atbilstoši Civillikuma 1838. pantam nav pierādījuši saistību izpildi jeb samaksu. Savukārt prasītājai ir tiesības nevis pienākums vērst piedziņu uz hipotēku un atteikšanās no tās nenozīmē atteikšanos no prasījumiem, kas bija nodrošināti ar šo hipotēku. Par atteikšanos no prasījumiem neliecina arī apstāklis, ka prasītāja atkārtoti reģistrēja hipotēku uz šo nekustamo īpašumu, kura arī dzēsta, pamatojoties uz prasītājas nostiprinājuma lūgumu (*lietas 1. sējuma 146. – 147., 176. – 177. lapa*).

[11.7] Tāpat arī apstāklis, ka 2011.gada 17.novembrī atbildētāji atsauca savu apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2009.gada 20.oktobra spriedumu un lūdza izbeigt apelācijas tiesvedību civillietā Nr.C30370808 (*lietas 1. sējuma 98. – 101. lapa*), nerada pamatu secinājumam, ka strīds starp pusēm tika atrisināts ārpus tiesas kārtībā.

[11.8] Arī apstāklis, ka tiesvedība šajā lietā atjaunota 2014. gada 6. novembrī pēc tiesas iniciatīvas, nav pamats nodibināt, ka prasītāja nebija ieinteresēta turpināt tiesvedību šajā lietā sakarā ar to, ka prasītājas prasījumi tikuši apmierināti.

[11.9] Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija neatrod pamatu atzīt, ka prasītāja ar savām konkludentajām darbībām būtu atteikusies no prasījuma, un lietā nav neviena ticama un tiesiski pieļaujama pierādījuma tam, ka prasītājas prasījums ticis apmierināts.

[12] Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka strīdus nekustamais īpašums /adrese B/, pārdots piedzinēja RP SIA "Purvciema nami" saistību izpildei (*lietas 1. sējuma 171. – 172. lapa*) un no Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr.52 zvērināta tiesu izpildītāja Andreja Glumova 2018. gada 18. septembra atbildes vēstules prasītājai izriet, ka tiesu izpildītāja depozītā atrodas naudas līdzekļi 18 918,77 EUR apmērā (*lietas 2. sējuma 41. – 42. lapa*), ko prasītāja, ievērojot Civilprocesa likuma 628. panta noteikumus, var saņemt pēc izpilddokumenta iesniegšanas.

[12.1] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu un Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2009.gada 20.oktobra spriedumā civillietā Nr.C30370808 (*lietas 1. sējuma 102. – 119. lapa*) nodibināto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka /pers. D/ saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu Nr.2004/415 un hipotēkas līgumu Nr.2004/418A ir saistības pret prasītāju, kura apmērs ierobežots ar hipotēku uz strīdus nekustamo īpašumu 30 000 LVL jeb 42 686,15 EUR apmērā.

[12.2] Tā kā lietā nav iesniegti pierādījumi par atbildētājas /pers. D/ saistību izpildi un prasītāja prasījums nepārsniedz šo summu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka, ievērojot Civillikuma 1278., 1290., 1314. pantā noteikto, prasītājai kā hipotekārajam kreditoram ir atzīstama ķīlas tiesība uz strīdus nekustamā īpašuma /adrese B/, pārdošanā ieņemto summu prasītājas prasījuma apmierināšanai 18 918,77 EUR apmērā un ir iespējama piedziņas vēršana par labu prasītājai uz šiem naudas līdzekļiem.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa, neizvērtējot prasītājas iesniegtos pierādījumus, nepareizi secināja, ka prasība noraidāma

pilnībā.

Tā kā prasītāja lūdza atzīt ķīlas tiesības 22 339,08 EUR apmērā uz naudas līdzekļiem, kas iegūti no strīdus nekustamā īpašuma pārdošanas izsolē, savukārt tiesu izpildītāja depozīta kontā atrodas līdzekļi 18 918,77 EUR apmērā, atzīstams, ka prasība daļā par ķīlas tiesību atzīšanu uz naudas līdzekļiem 3420,31 EUR apmērā noraidāma.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam – proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Prasība apmierināma daļēji 18 918,77 EUR apmērā, kas ir 13,54 % no sākotnējās prasības summas 98 185,72 LVL jeb 139 705,69 EUR.

Prasītāja par prasību 98 185,72 LVL jeb 139 705,69 EUR apmērā atbilstoši Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta "d" apakšpunktam samaksāja valsts nodevu 1271,86 LVL jeb 1809,69 EUR apmērā (*lietas 1. sējuma 3. lapa*), kā arī ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,00 LVL jeb 4,27 EUR apmērā (*lietas 1. sējuma 4. lapa)*. Par apelācijas sūdzību par ķīlas tiesības 22 339,08 EUR apmērā atzīšanu uz naudas līdzekļiem prasītāja samaksāja valsts nodevu 2979,98 EUR apmērā (*lietas 2. sējuma 35. lapa*). Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka par apelācijas sūdzību 2979,98 EUR apmērā maksājama valsts nodeva atbilstoši Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta "c" apakšpunktam 1007,20 EUR apmērā.

Tādējādi no atbildētājas /pers. D/ prasītājai atlīdzināmā valsts nodeva aprēķināma no tiesas izdevumu kopsummas 2821,16 EUR (1809,69 EUR + 1007,20 EUR + 4,27 EUR) un piedzenama 13,54 % apmērā jeb 381,99 EUR.

[14] Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka lietā ir radušies iepriekš nesamaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu piegādāšanu 34,96 EUR apmērā (*lietas 1. sējuma 1a. lapa*).

Tā kā prasība apmierināma daļēji 13,54 % apmērā, bet noraidāma 86,46 % apmērā, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo un otro daļu iepriekš nesamaksātie tiesas izdevumi no atbildētājas /pers. D/ par labu valstij piedzenami 13,54 % jeb 4,73 EUR apmērā, bet no prasītājas par labu valstij piedzenami 86,46 % jeb 30,23 EUR apmērā.

[15] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu sprieduma labprātīgai izpildei nosakāms termiņš – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1], 432. – 434. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

daļēji apmierināt AAS "BTA Baltic Insurance Company" prasību pret /pers. D/ pārsūdzētajā daļā par ķīlas tiesības atzīšanu uz naudas līdzekļiem un piedziņas vēršanu uz tiem.

Atzīt AAS "BTA Baltic Insurance Company", reģ.Nr.40103840140, ķīlas tiesības uz naudas līdzekļiem 18 918,77 EUR (astoņpadsmit tūkstoši deviņi simti astoņpadsmit *euro*, 77 centi) apmērā, kas atrodas Rīgas apgabaltiesas iecirkņa Nr.52 zvērināta tiesu izpildītāja Andreja Glumova depozītā lietā Nr.887 C3.1/2009 un saņemti no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra Nr./numurs D/, pārdošanas izsolē.

Noraidīt prasību daļā par ķīlas tiesību atzīšanu uz naudas līdzekļiem 3420,31 EUR apmērā.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu AAS "BTA Baltic Insurance Company", reģ. Nr.40103840140, tiesas izdevumus 381,99 EUR (trīs simti astoņdesmit viens *euro*, 99 centi) apmērā.

Piedzīt no AAS "BTA Baltic Insurance Company", reģ. Nr.40103840140, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 30,23 EUR (trīsdesmit *euro*, 23 centi) apmērā.

Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,73 EUR (četri *euro*, 73 centi) apmērā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi iemaksājami šādā kontā: saņēmējs Tiesu administrācija, konts LV51TREL2190458019000, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C32285808 (CA-1583-19/14).

Dokumenti, kas apstiprina ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu, iesniedzami Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā.

Sprieduma labprātīgas izpildes termiņu noteikt 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese G.Ozoliņa
Tiesnese M.Ābele
Tiesnesis V.Vazdiķis